

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินผลนโยบายคีนภาษีรยณต์คั่นแรก ในจังหวัดชลบุรี ในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยคั่นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ของผู้ได้ใช้สิทธิคั่นภาษีรยณต์คั่นแรกและเจ้าหน้าที่ให้บริการในการขอคั่นภาษีรยณต์คั่นแรก ซึ่งผู้ศึกษาใช้รูปแบบการพรรณนาความ (Descriptive Approach) เพื่อศึกษาจุดกำเนิดกระบวนการ และการปฏิบัติ ผลลัพธ์ของนโยบายว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ซึ่งผู้ศึกษามีขั้นตอนและวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาคั่นคว้าและการเก็บข้อมูล
2. ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาคั่นคว้าและการเก็บข้อมูล

1. การศึกษาคั่นคว้าข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษา คั่นคว้าจากแนวคิดโดยใช้ตัวแบบผลข้างเคียง (Side Effects Model) คือ นโยบายหรือโครงการอาจทำให้เกิดสิ่งอื่น ๆ นอกเหนือจากผลลัพธ์ที่ตั้งใจ ซึ่งอาจนำไปสู่การค้นพบยิ่งใหญ่เหมือนอย่างในประวัติศาสตร์ที่โคลัมบัสค้นพบทวีอเมริกา แต่ในทางกลับกัน ผลข้างเคียงอาจเป็นสิ่งยุ่งยากกว่าเดิม
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการเก็บข้อมูลจากประชาชนที่ได้รับสิทธิคั่นภาษีรยณต์คั่นแรก

ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่ได้ซื้อรยณต์คั่นแรก และได้สิทธิคั่นภาษีรยณต์คั่นแรก ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 56,800 คน (กรมสรรพสามิต, ม.ป.ป.)
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
 - 2.1 ประชาชนผู้ใช้สิทธิซื้อรยณต์คั่นแรก 4 คน
 - 2.2 ผู้ประกอบกิจการรยณต์ 2 คน
 - 2.3 บุคคลที่เกี่ยวข้อง 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อคำถามที่ทำการศึกษาในลักษณะกว้าง ๆ ล่วงหน้าก่อนทำการศึกษาเป็นลักษณะคำถามแบบเปิดที่ผู้วิจัยต้องใช้วิธีสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับเชิงลึก การตั้งคำถามในการสัมภาษณ์เป็นหน้าที่ของผู้วิจัยที่จะซักถามรายละเอียดจากผู้ให้สัมภาษณ์ คำถามมีประเด็นสำคัญ คือ ปัญหาการคืนภาษีรถยนต์คันแรก ปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหาการสร้างมลพิษให้สิ่งแวดล้อม ปัญหาการสร้างหนี้ให้กับประชาชน ลักษณะของการสัมภาษณ์จะออกมาในลักษณะการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูล และประสบการณ์ในการสัมภาษณ์จะจัดรูปแบบอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และบุคคล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ประชาชน และเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายรถยนต์คันแรก แบ่งเป็น 2 ตอน
 - 1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนโยบายรถยนต์คันแรก ในจังหวัดชลบุรี
 - 1.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในด้านปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหาการสร้างมลพิษให้สิ่งแวดล้อม ปัญหาการสร้างหนี้ให้กับประชาชน ของนโยบายรถยนต์คันแรก

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ

1. การสร้างแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารที่เกี่ยวกับการประเมินผลนโยบายสาธารณะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในด้านกระบวนการ ขั้นตอน ผลผลิต ผลลัพธ์ของนโยบายรถยนต์คันแรก
 - 1.2 กำหนดขอบเขตของคำถามให้ครอบคลุมขอบข่ายการประเมินผลนโยบายรถยนต์คันแรก ในจังหวัดชลบุรี
2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
 - 2.1 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ประกอบด้วย
 - 2.1.1 ดร. วัลลภ ศัพท์พันธุ์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
 - 2.1.2 อาจารย์เอกลักษณ์ ฉัตรฤทธิ์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
 - 2.1.3 ดร. กฤษณา นันทเพ็ชร อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

2.2 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนอต่อประธาน
อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์พิจารณา

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว เสนอคณะกรรมการควบคุม
งานนิพนธ์ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย แล้วจัดทำฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลในการทำวิจัย
ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการตรวจสอบ
ความถูกต้องของคำสัมภาษณ์ โดยเมื่อมีการสัมภาษณ์เสร็จในแต่ละประเด็นคำถาม ผู้วิจัยจะอ่าน
คำถามเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงให้กับผู้ให้ข้อมูลยืนยันความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง
2. ใช้หลักวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulate) คือ ต้องเป็นข้อมูลที่สอดคล้องกับ
การสัมภาษณ์โดยตรวจสอบจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผลวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือ เมื่อการวิเคราะห์
แบบสามเส้าเกิดปัญหาที่ว่าข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกันก็จะมีการอภิปรายในกลุ่มของผู้ให้สัมภาษณ์
เพื่อวิเคราะห์ว่าข้อมูลใดควรจะเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากที่สุด ทั้งนี้การตัดสินใจเลือกจะขึ้นอยู่กับ
พื้นฐานข้อมูล และเหตุผลนำมาอ้างอิงเป็นสำคัญ แต่ถ้ามีบางประเด็นสรุปไม่ได้ก็ถือว่ายังไม่มีข้อยุติ
และหาข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์ ศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ตีความหมายเชื่อมโยง
ความสัมพันธ์สร้างข้อสรุปโดยวิธีอุปนัย (Inductive Methods) เป็นสำคัญ
3. การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่าได้ดำเนิน 3 ประการ คือ การจัดประเภทข้อมูล
(Category) การตีความ (Interpretation) และบทสรุปความ (Summary)